

§ 16

Departementspromemorian Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus (Ds 2013:61)

Beslut

1. Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen
2. Omedelbar justering

Ärendet

I den remitterade promemorian föreslås att en nyanländ invandrare som deltar i insatser enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, och som utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete, inte ska ha rätt till fortsatta insatser enligt lagen. I promemorian föreslås också att de lagar som reglerar den så kallade sfi-bonusen ska upphöra att gälla. Lagändringarna föreslås träda ikraft den 1 juli 2014. -Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslagen, men anser att en nyanländ som stängs av från rätt till ersättning efter att ha avvisat erbjudande om lämpligt arbete bör kunna återfå rätten till ersättning. Förvaltningen konstaterar också att det finns en risk för ökade kostnader till följd av förslaget. Vad gäller avveckling av sfi-bonus har förvaltningen endast en mindre synpunkt på övergångsbestämmelserna.

Ärendets beredning

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 10 oktober 2013. Dnr 1.5.1.-614-2013.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande I

Ledamoten Anki Erdmann m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande. Vice ordföranden Mia Päärni m.fl. (S) anslöt sig till vänsterpartiets särskilda uttalande.

Det finns många faktorer som påverkar hur snabbt man lär sig ett språk. Ekonomi är inte en av dessa faktorer och vi ser därför positivt på ett avskaffande av sfi-bonusen. De personer som fått ta del av dessa pengar hade ändå lärt sig svenska lika fort. Om man hade tagit del av språkforskningen hade förhoppningsvis inte sfi-bonus någonsin kommit på tal. Dessa pengar hade kunnat användas till bättre saker, till exempel för att förbättra undervisningen.

I förslaget förs argument fram om att regelverket för etableringsreformen ska likriktas mot kraven som finns i det nya, hårdare regelverket som gäller för de arbetssökande som har arbetslöshetsersättning. Vi menar att målgruppernas förutsättningar och behov är så pass olika och att regelverken skiljer sig åt så väsentligt att det inte är lämpligt att likrikta bedömningar och regelverk. Effekten av det nya regelverket för a-kassan är varken prövad eller utvärderad, varför det inte går att dra någon slutsats att ett införande av straff i etableringsreformen skulle medföra att målgruppen snabbare skulle komma ut i arbete. Vi anser att det snarare är tillgången på arbetstillfällen som styr möjligheten för individer att få arbete.

I det nya regelverket för a-kassa gäller att den som tackar nej till ett jobb eller arbetsmarknads-politiskt program eller på annat sätt förlänger sin tid i arbetslöshet för första gången blir avstängd från rätten till ersättning i 5 dagar, andra gången i 10 dagar, tredje gången 45 dagar och fjärde gången förlorar rätt till ersättning tills ett nytt arbetsvillkor är uppfyllt. Straffet som den nyanlände skulle få som ingår i etableringsreformen skulle enligt förslaget motsvara det straff som en mottagare av a-kassa skulle få fjärde gången som denne tackar nej till ett jobb. Den nyanlända personen förlorar sina rättigheter till de övriga insatser som finns i etableringsplanen som SFI, samhällsorientering, stöd av etableringslots (som därmed också blir av med sin ersättning) och andra aktiviteter som planen kan omfatta. Han eller hon förlorar också rätten till etableringsersättning och etableringstillägg per barn upp till 20 år och bostadsersättning för ensamstående. Det ska då tas med i räkningen att detta betydligt hårdare straff riktar sig till en språksvag grupp som har sämre förutsättningar att förstå och ta till sig instruktioner och regler. Risken för missförstånd är uppenbar.

Den nyanländ som får planen och därmed sin försörjning indragen av den här anledningen, hänvisas till kommunen. I Stockholms stad är dock praxis att utreda om personen kunde ha fått försörjning från annat system i första hand eftersom försörjningsstöd via kommunen är samhällets yttersta skyddsnät. Om individen själv har förorsakat inkomstförlusten, ges försörjningsstöd normalt sett inte av kommunen. En person som drabbas av den här regeln riskerar att slås ut till utanförskap. Det hade varit rimligare att stänga av etableringsersättningen i fem dagar i enlighet med de nya a-kassareglerna och inte låta etableringstillägget eller bostadsersättningen påverkas eftersom det är ersättningar som är tänkta att gå till barnen och bostad. Men vi anser inte att den här gruppen ska omfattas av något straff eftersom risken för missförstånd

och att man inte tar hänsyn till andra faktorer som kan påverka, till exempel ohälsa, sociala faktorer eller planeringskrock med andra aktiviteter i etableringsplanen är för stor.

Målgruppen som omfattas av etableringsreformen, består av sådana personer som regeringen bedömt kommit till Sverige av skyddsvärda anledningar och som man har bestämt att ge stöd för att integrera sig i landet. Det handlar om människor som kommer från diktaturer och krigshärjade länder som har flytt en humanitärt svår situation. Många har svåra minnen att bära. Vi menar att man inte kan bortse från den problembilden, men inget av detta tas hänsyn till i förslaget. Tvärtom blir straffet hårdare för en person i denna målgrupp än för en som har a-kassa. Tiden i etableringsreformen är den enda tid som den nyanlände har att få chansen att studera SFI och delta i andra åtgärder som ska syfta till arbetsmässig och språkmässig integration som samhället bekostar. Rätt att återuppta en etableringsplan gäller endast ett år från folkbokföring i en kommun. Med detta förslag förlorar den nyanlände som råkar ut för indragen etableringsplan den chansen.

Särskilt uttalande 2

Ledamoten Birgitta Hald-Svensson m.fl. (MP) anmälde ett särskilt uttalande.

Ingen verkar tycka att stimulansersättningen, sfi-bonus, har fungerat och det finns ingen anledning att behålla den.

När det gäller krav för nyanlända invandrares att acceptera ett erbjudet lämpligt arbete för att ha rätt till fortsatta insatser som etableringsersättning och bostadsersättning så tycker vi att "lämpligt arbete" är otydligt och handläggare kan göra olika bedömningar..

Vi har svårt att tänka oss att särskilt många nyanlända som erbjuds arbete tackar nej till det. De allra flesta vill inget hellre än att ha ett arbete och att kunna klara sig på det. Skulle det visa sig att några personer visar bristande vilja så beror det kanske på osäkerhet om de tror sig klara arbetet, post traumatisk stress eller oro för familj i krigszoner och då bör man få hjälp i stället för att sparkas ut ur systemet. De nyanlända måste ju leva , äta och bo även om de skulle neka att ta ett "lämpligt" jobb. Då hamnar ansvaret hos kommunerna och försörjningsstödet i stället.

Vi hoppas också att de nyanlända och alla arbetssökande slipper de märkliga system som utvecklats för arbetssökande med krav på aktiviteter och ifyllande av aktivitetsrapporter. De arbetssökande ska hållas sysselsatta ofta genom att söka jobb som man på förhand kan se

RINKEBY-KISTA STADSDELSNÄMND

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

24 OKTOBER 2013

BLAD 24

ger ett nej. Arbetsgivare vill inte lägga ut jobb av rädsla för berg av ansökningar med fel kvalifikationer. De arbetssökande som får nej ständigt får inte ökade chanser till jobb utan sämre självkänsla.